

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. XXIX. Non licet sacra vasa, aut vestes transferre ad usum profanum; bene è contra vestes, vasaque porfana applicare usibus sacris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

transferre ad usum profanum, & è contra profanas vestes, vasaque applicare usibus sacris & Sacrificio ?

CONCLUSIO XXIX.

Non licet sacra vasa, aut vestes transferre ad usum profanum; bene è contra vestes, vasaque profana applicare usibus sacris.

564. Est mortale applicare res sacras usibus profanis.

Ira primam partem, dixi supra Conclusionem 20. ubi de contactu sacrorum vasorum, esse peccatum mortale ex genere suo uti calice consecrato in communi mensa, vel pallà benedictà ut communi linteolo ad emungendas nares, aut sacrà veste ad profanam representationem vel ludum. Patet; quia est sacrilegium, utpote abusus rei sacræ; sacrilegium autem, quoniam peccatum oppositum virtuti Religionis, constat esse peccatum ex genere suo mortale, ut communiter docent Theologi in Tractatu de Virtutibus & Vitiis.

Ex parvitate materiæ potest esse mortale & veniale.

Dixi, Ex genere suo, quia ex parvitate materiæ poterit esse peccatum veniale, v. g. semel leviter sudorem faciei abstergere mappà benedictà, & similia. Sanè quis dicit esse peccatum grave, quod aliqui ex devotione faciunt (quamvis minùs bene) præbere scilicet potum aliquibus ægotantibus, aut malè habentibus in calice ?

565. Applicare candelabrum Ecclesiæ ad usum communem, nullum est peccatum.

Et notandum nos hic loqui de rebus, quæ solent consecrari, sive benedici; nam applicare v. g. ad nuptias vel alium communem usum tapetem, candelabrum, pelvim, immo & manutergium, & similia in Missa adhiberi solita, cum satis remotè inserviant ministerio sacro, non est peccatum secluso contemptu.

Nam sicuti sine scrupulo utimur v. g. candelabris profanis ad ornandum altare, cur non similiter liceat uti candelabris Ecclesiæ ad ornandas aedes profanas, non quidem semper & indifferenter (hoc enim præ se ferret implicitum quemdam contemptum) sed in aliqua solemnitate non sacra, fortuitò occurrente ?

Objecto solvitur cap. 43. de Consec.

Si dixeris; quia in cap. Ad nuptiarum 43. de Consecrat. dist. 1. id prohibetur ibi: Ad nuptiarum ornatum divina mysteria non præsentur. Respondeo sermonem esse de rebus consecratis, vel saltem benedictis, ut clarè ostenditur ex ly Divina. Quis namque candelabra rectè vocaverit divina mysteria ?

566. An res sacra mutata formâ possit applicari usibus profanis.

Ex quo intelligi potest, quare in proposita quæstione addiderim illa verba: Non mutata formâ &c. Cum enim mutata formâ, adeoque deperditâ benedictione, non sint amplius res sacræ, quamvis plurimum conveniat, ut præfatæ vestes & vasa numquam applicentur pro-

fanis usibus, sed vel serventur ad alium sacrum usum fortè apta, vel, si ad nullum sint utilia, comburantur, cinerisque in Sacarium juxta directionem sacrorum Canonum projiciantur; equidem si contrarium fiat, probabile est, nec mortale esse, nec veniale, inquit Tamburinus l. 1. cap. 2. §. 3. n. 2. Calix ergo consecratus, Casula, vel Alba diffusa, frustula inventerati Corporalis, vel Purificatorii, ligna & lapides diruti templi &c. poterunt, quantum est ex hoc capite, vendi, usibus communibus applicari, & ut profana nobis usui esse Ita ille; citans Caffro Palaum tom. 2. Tract. 8. Cap. Palaum disp. 1. p. 6. n. 25.

Sed ob stare videntur quedam antiqua Decreta Pontificia, quorum primum, ex Epistola 2. Clementis ad Iacobum Fratrem Domini, refertur de Consecrat. dist. 1. cap. 39. *Altaria pilla, inquit Pontifex, cathedra, candelabrum, & velum, si fuerint vetustate consumpta, incendio dentur: quia non licet ea, quæ in Sacario fuerint, malè tractari: sed incendio universa tradantur, C. Omnes neres quoque eorum in Baptisterium inferantur, ubi nullus transtium habeat: aut in pariete, aut in fossis pavimentorum iactentur, ne introentium pedibus inquinentur.*

Secundum Decretum est Iigni, quod refertur eadem dist. cap. 38. sub his verbis: *Ligna Ecclesiæ dedicate non debent ad aliud opus iungi, nisi ad aliam Ecclesiæ: vel igni sunt comburenda, vel ad profectum in Monasterio Fratrum (hoc est, secundum Glossam ibi, vel in Capitulo, vel in Dormitorio, vel in aliis religiosis locis; non in coquina vel in vineis passinandis) in laicorum verò usum non debent admitti.*

Respondet Palaus, Pontifices loqui de rebus in eadem forma manentibus, ac fuerunt applicate. Sed de hoc valde dubito; nam licet fortè verba Clementis in illum sensum possent detorqueri; attamen non video quâ apparentiâ veri sic queat intelligi Decretum Iigni.

Enim verò (ut omitam vix unquam ligna Ecclesiæ diruta: in eadem formâ applicari alteri operi) Ecclesiâ diruta, nonne quæcumque supersunt, sive in eadem, sive in alia forma, si ita volumus loqui, eo ipso amiserunt suam dedicationem? Quis dubitat? Ergo impertinens est, secundum illum Auctorem, an in eadem forma, an in diversa alteri operi applicentur.

Probatur Consequentia; quia ideo requiritur mutatio formæ, ut res priùs sacra desinat esse talis, ne fortè fiat irreverentia rebus sacris, dum eorum materia ad usus profanos transferretur.

Si dixeris, Pontificem loqui de Ecclesiâ dedicata integra permanente, & solum velle, quòd illa non possit converti in habitationem laicorum aut coquinam Monasterii, secus in Capitulum vel Dormitorium, aut alia loca religiosa, ut videmus factum in hoc nostro Monasterio Lovaniensi.

Contrà

Contrà facit, quòd lignorum dumtaxat fiat mentio, illaque decernat Pontifex ad aliam Ecclesiam applicanda, aut igni comburenda, vel certè ad profectum in Monasterio Fratribus: quis autem crediderit integram Ecclesiam igni comburendam esse? Unde Glossa ibi verb. *Ligna: De lignis*, inquit, *Ecclesie destructæ & omnibus utensilibus Ecclesie reverenter utendis istis sex capitulis sequentibus ostenditur.*

Verus eorum intellectus.

Itaque ex voluntate Igini, ligna Ecclesie destructæ in usu laicorum nequaquam admitti debent, sive in eadem forma, sive in diversa; non quia de factò adhuc sacra sunt, sed quia aliquando fuerunt.

Profectò Pontifices non considerasse sanctitatem, quam res istæ præcisè ex benedictione Ecclesie, vel ex hoc satis liquet, quòd Clemens inter cæteras res enumeret candelam, candelabrum, & velum, quæ non indigent speciali benedictione. Quis ergo indicavit Castro Palao Decretum istud solùm intelligendum esse de rebus in eadem forma manentibus?

570. Sententia Tamburini probatur ex ratione naturali.

Ratio, inquit, naturalis, quæ dicitur nullam fieri irreverentiam rebus sacris ex eo, quòd earum materia profanis usibus aptetur, siquidem numquam est verum dicere, res sacras profanis usibus aptari: v. g. destructâ formâ calicis, jam calix ille amittit consecrationem, & consequenter jam non est sacer; ergo est profanus: ergo poterit usibus profanis deservire. Quid enim ex præterita consecratione in illa materia remanet, ob quod prohibeatis usui communi materiam illam aptare? Si quidem jam communis est.

Numquid negabit aliquis ex calice confractò vas aliquod profanum confingi posse, & ex veste aliqua sacerdotali jam ruptâ aliquam profanam componi posse? Alioquin esset obligatio hæc omnia igne consumendi, quòd videtur nimis durum. Propter hæc (inquit Palaus) cenfeo probabile, secluso scandalo, nullum vel levissimum peccatum in hac applicatione intervenire.

571. Sententia Auctoris. Diana.

Ego cum Diana part. 5. tract. 13. resol. 76. in fine, lubens concedo, non intervenire peccatum mortale propter parvitatem materiae. De veniali quid dicam? Communis sententia illud agnoscit, & merito, si Decreta illa tamquam obligantia sint recepta.

S. Ambr.

Constat quidem ex Divo Ambrosio 2. Offic. cap. 28. vasa argentea, & calices, postquam confracta sunt, & ferro ac igne transmutata in certis casibus vendi posse, & in communes usus deservire. Sed quid mirum? Nam illi casus semper ex necessitate oriuntur, & ad pietatem pertinent, adeoque talis usus non est à Religione alienus; eò vel maximè, quòd per illam transmutationem hujusmodi res moraliter loquendo factæ sint omnino aliæ.

572.

Ad rationes autem Castro Palao, Respon-

deo, solùm probare hujusmodi usum profanum non adversari reverentiæ rebus sacris debita ex jure naturali. Interea quòd ratio naturalis non dicat omnino necessarium, sed maximè conveniens, potuit per jus positivum fieri necessarium, & sic factum fuisse, videtur colligi ex Decretis suprâ allegatis.

Respondetur ad rationes Castro Palao.

Neque durum videri debet, quòd illa, quæ amplius non possunt deservire cultui divino, incendio tradi debeant, quoniam exigui sunt valoris, utpote veritate consumptâ, ut loquitur Clemens; vel si fortè sunt pretiosiora, ut aurum, argentum, sericum &c. quæ huic cultui sunt inutilia, alteri facillè possunt deservire.

Ponis casum metaphysicum, quòd nulli omnino usui sacro sint idonea, dico illum casum Decretis Pontificiis non fuisse comprehensum, loquuntur enim de communiter accidentibus.

Et quantum ad res non benedictas, ut sunt candelabra, non credo Decretum Clementis usu esse receptum; videmus enim passim sine ullo scrupulo candelabra fracta permutari cum integris, & candelabris profanis Custodes passim uti ad ornandam Ecclesiam, quæ post usum istum rursus indifferenter applicantur cuilibet usui profano.

Verissimum quoque est, solere Pontifices, & Sacerdotes vestibus benedictis indutos sepeliri; eamque consuetudinem licitam esse, & religioni ac pietati satis consentaneam, inde probatur; quia actus sepeliendi defunctum, actus est pietatis seu misericordie: ergo uti vestibus sacris ad hunc actum, non est convertere illas ad usus profanos, sed ad actum pietatis & religionis: ergo in hoc nihil est indecens, minusque expediens. Et sanè, si vestes sacræ atritæ, religiosè comburuntur; quidni majori ratione possint cum persona sacra sepeliri, eamque simul decenter ornare?

573. Licet Sacerdotes sepelire indutos vestibus sacris.

Neque existimò hanc consuetudinem contrariari juri communi, quamvis primâ fronte sic videatur. Nam cap. *Nemo*. 40. de Consecrat. dist. 1. ubi ex Clemente Papa Epistolâ 2. in hunc modum decernitur: *Nemo per ignorantiam Clericus mortuum credat obvolvendum, aut Diaconus scapulas operire velit pallâ, que sunt in altari, ac certè, que Diacono data est in mensam Domini.* Illud, inquam, Decretum commodè exponi potest, vel de palla, quæ est Corporale, de qua inferiùs subditur, à Diaconis cum humilibus ministris esse lavandam; vel de laicis defunctis, ut Glossa ibi verb. *Mortuum* dicens: *laicum: nam Clerici mortui bene induantur vestibus sacerdotis.* 13. q. 2. *Nullus*: vel certè de palla, seu mappa Altaris, quâ non debemus uti tamquam syndone quâdam ad nuditatem corporis defuncti, etiam Sacerdotis, immediatè cooperiendam, neque hoc est in usu.

Explicatur cap. 40. de Consecrat. dist. 1.

Cæterùm dum hæc scriberem, proximus erat

574.

Ceres benedicti, Palma &c. usus profanis applicantur.

erat dies Purificationis Beatissimæ Virginis Mariæ, in quo solent, juxta præscriptum Ecclesiæ benedici candelæ, uti in Dominica Palmarum Palmæ, & mecum cogitare ceppi; an etiam hujusmodi res benedictas non liceat applicare ad usus profanos?

Herculè non videntur hæc benedictiones cum tanto rigore ab Ecclesia introductæ. Nonne in die Paschatis benedicuntur agni, ova &c.? Similiter in diebus Festis quorundam Sanctorum, panes? Uti etiam in Sabbatho sancto, carbones? Quis autem est qui illas res sic benedictas, non assignat communi usui? Imò quis reliquias talis panis, vel decedentes palmarum hujusmodi, vel olivarum frondes pedibus conculcari (secluso contemptu) cum serupulo culpæ putat?

Eadem est ratio de aqua benedicta.

Quid dicam de aqua benedicta? Res nimis clara est, quàm ut indigeat longiori tractatu: solum exscribo verba quæ habentur in primâ oratione quâ candelæ benedicuntur. *Te humiliter deprecamur: ut has candelas ad usus hominum, & sanitatem corporum, & animarum sive in terra, sive in aquis &c. benedicere & sanctificare digneris.*

575. Licitum est profanas vestes ad usus sacros applicare.

His ita constitutis de prima parte questionis, facilis erit resolutio secundæ partis, nempe licitum esse profanas vestes, vasaque applicare ad usus sacros, sive mutatâ formâ, sive eadem remanente, si sic apta sint. Quæ enim in hujusmodi applicatione apparet indecentia? v. g. si lapides vel ligna domus profanæ applicentur Ecclesiæ ædificandæ; si ex veste pretiosa fiat Casula; si Calice aureo vel argenteo, quo antea aliquis Princeps utebatur in communi mensa, postea Sacerdos, etiam eadem formâ retentâ (si alioquin non interveniat scandalum aut alia specialis indecentia) utatur in altari?

uti & vasa etiam eadem totum servata.

Etenim per priorem usum non contrahunt aliquam maculam, & si quam videntur moraliter habere quadam extrinsecâ denominatione, per benedictionem, vel deputationem ad usum sacrum purgantur. Sic enim constat ex historiis veterum temporum sæpè privatas domos conversas fuisse in Ecclesias, nec solum privatas domos, sed etiam templa Idolorum.

576. Privilegium Minoribus concessum à Sixto IV.

Nec obstat privilegium concessum Fratribus Minoribus à Sixto IV. vivæ vocis Oraculo 42. apud Rodriguez: *Ut possint vestes & pannos profanos in paramenta, & alios usus Ecclesiasticos convertere securâ conscientia.* Non obstat, inquam, nam, ut patet ex ly *Securâ conscientia*, datum est ad sedandos scrupulos; sicuti alia multa data fuerunt.

Atque hæc satis de veneratione seu cultu debito rebus sacris, occasione utique vestium sacerdotalium, quas diximus ex præcepto Ecclesiæ esse necessarias ad ritè celebrandum. Aliqui addunt præceptum grave de calceis haben-

dis; & de capite non cooperiendo multi idem affirmant. Verius dicitur:

CONCLUSIO XXX.

Nudis pedibus celebrare nullum est peccatum; neque mortale citra scandalum & contemptum, celebrare cooperto capite ex aliqua infirmitate, vel simili causâ, saltem usque ad consecrationem.

Rubrîcæ calceatum volunt Sacerdotem Titulo Ritus servandus &c. cap. 1. n. 2. ibi: *Calceatus pedibus, & indutus vestibus sibi convenientibus, quarum exterior saltem talum pedis attingat, induit se &c.* Et meritò, quia honestas & decencia videntur id requirere. Interim non esse strictam obligationem, sive calceamentorum, sive vestis talaris, ut sic loquar, probatur; quia nullum est præceptum. Alioquin cur Tit. de Defectibus cap. 10. inter ceteros defectus in ministerio ipso occurrentes, non enumeraretur defectus calceamentorum, aut vestis talaris?

Si objeitis consuetudinem; Respondeo, receptam esse ex sola honestate & commoditate, & quia communiter Sacerdotes calceati, & longiori veste induti incedunt. Quis autem ipsorum breviorē vestem exuerit, & induit longiorē, præcisè ad finem celebrandi? Vix talem reperies. Unde etiam Fratres Minores qui soli ferè discalceati incedunt, tamen domi calceos habeant paratos, quibus utantur tempore celebrationis, equidem foris passim sine illis celebrant; & sæpè etiam in proprijs conventibus absque scrupulo.

Quid dicam, quod olim statutum fuerit à Patribus, in Monasterijs Ægyptiorum degeantibus, ut nudis pedibus Monachi, ad sacra celebranda, immo & suscipienda procederent? *Calceamenta*, (inquit Cassianus lib. 1. de habitu Monachorum cap. 10.) *veluti interdicta Evangelico præcepto Monachi recusantes, tantummodo caligis (hoc est Græcè sandalijs) suos muniant pedes.* Et paulò post: *Quibus tamen caligis, quamquam licite utantur, utpote Domini mandato concessis, nequaquam tamen pedibus eas inbare permittunt, cum accedunt ad celebranda, seu percipienda sacrosancta Mysteria; illud astimantes etiam secundum litteram custodiri debere, quod dicitur ad Moysen, vel ad Iesum filium Nave: Solve corrigiam calceamenti tui, locus enim in quo stas, terra sancta est.* Hactenus Cassianus.

Qui mos nondum ex toto exolevit; nam in Statutis Provinciæ nostræ cap. 2. §. 3. præscribitur Clericis non Sacerdotibus & Laicis communicare